

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum Theologia potiùs practica an speculatiua dicenda sit. disput. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Deus qua ratione simul sit formaliter & eminenter intelligens.

eam & speculatiuam, quam habent formaliter, sed quo ad rationem practicam & speculatiuam scientiarum inferiorum. Theologia namque, & scientia diuina eminenter continent Metaphysicam & Philosophiam moralem, & subinde rationem practicam & speculatiuam harum scientiarum. Quomodo etiam Deus per eandem cognitionem non solum formaliter est intelligens, sed etiam eminenter: non tamen est eminenter intelligens quasi suam propriam cognitionem eminenter habeat: sed qua ratione creatam cognitionem in sua increata eminenter continet. Quo etiam modo sol vim calefaciendi habet, tum formaliter, tum eminenter: formaliter quidem suam propriam, hoc est, lucem, eminenter vero vim calefaciendi ignis, hoc est, ignis calorem: lux enim virtute calor est, cum calorem efficiat.

A ex parte, qua cognitio Dei est in se, simpliciter sit speculatiua: simpliciter nuncupanda potius erit speculatiua quam practica. Neque refert, quod cognitionem Dei in se expetere debeamus in hac vita, vt inde alliciamur ad Deum amandum, colendum, eique obtemperandum, vt ea ratione salutem animarum nostrarum, vitamque aeternam consequamur, de quo sine Petrus i. suae canon. cap. i. ait, *Reportantes finem fidei vestrae salutem animarum uestrarum*: imò vero nec quod Deus ipse ad eundem finem eam nobis reuelauerit: quia huiusmodi finis non est ipsius scientiae in se spectata: cum formaliter nihil de opere praescribat, neque dirigat opus: sed est finis ipsius scientis, atque tradentis disciplinam, iudicium autem de qualibet scientia, ad practicae, ne, an ad speculatiuas pertineat, non ex fine scientis, aut tradentis disciplinam, qui scientiae est extrinsecus, sed ex fine ipsius scientiae in se spectatae est fumendum.

DISPUTATIO III

Virum Theologia potius speculatiua, quam practica dicenda sit.

Gregorij, Durandi, & Richardi opinio suadet. Primò.

Cum obensum sit, Theologiam partim esse practicae, partim speculatiuam, disputandum restat, quid horum potius ei conueniat. Gregorius, q. 1. Prologi artic. vlt. existimat, eam esse magis practicae. Quod probat primò, quia in Theologia multo plura principia, & multo plures conclusiones practicae sunt, quam speculatiuae, vt patet legenti Scripturam Sacram, & percurrenti conclusiones, quae ex reuelatis deducuntur.

Secundò.

Secundò, quia Philosophia moralis, licet admisceat, admittatque aliqua ad speculationem suapte parua pertinentia: quia tamen illa ordinantur ad practica documenta, quae vel ex illis deducuntur, vel illis cognitio melius percipiuntur, dicitur nihilominus simpliciter practica, & non speculatiua: sed in Theologia etiam ex aliquibus propositionibus, quae suapte natura sub speculationem cadunt, inferuntur practicae conclusiones, vt ex eo, quod Deus sit summum bonum, prima causa, creator, & gubernator noster, & quod pro nobis ad vnionem hypostaticam assumpserit naturam humanam, rectè inferitur, à nobis esse diligendum, colendum atque omni obsequio prosequendum: ergo Theologia simili modo potius practica, quam speculatiua dicenda erit.

Tertio.

Confirmatur deinde ex illo Matth. 22. *in his duobus mandatis* (de dilectione scilicet Dei, & proximi, quae constat esse practica) *vniversa lex pendet & propheta.* & 2. ad Timotheum 3. *omnis scriptura diuinitus inspirata utilis est, ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia, vt perfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instructus.* Et Iacob. 1. commendantur *non auditores verbi huius doctrinae, sed factores.* In eadem sententia sunt Durandus q. 6. Prologi, & Richardus quaest. 4.

Theologia potius speculatiua quam practica nuncupanda.

Quamvis opinio hæc probabilitate non careat, adprehendum tamen potius est Diuo Thomae hoc loco, qui Theologiam censet potius speculatiuam, quam practicae nuncupandam. Diuum Thomam sequuntur Caietanus hoc loco, Capreolus q. 2. prologi ad argumenta contra sextam conclusionem, Canus 12. de locis capite 2. Adducor autem in hanc sententiam, quia scientia ex obiecto praecipuo, ad quod cetera attributionem habent, est iudicanda: vnde cum obiectum attributionis Theologiae (vt articulo 7. videbimus) sit Deus, & hæc scientia, ea

Ad primum argumentum Gregorij. Ad secundum.

Ad secundum neganda est consequentia, quia philosophia moralis circa obiectum praecipuum est practica, & non speculatiua: admisceat vero speculabilia nonnulla, vt melius intelligantur practica: Theologia vero quoad suum obiectum praecipuum, simpliciter est speculatiua: nec moralia considerat, nisi per attributionem ad obiectum praecipuum.

Ad primum vero testimonium pro confirmatione adductum, dicendum est primò, in illis duobus mandatis pendere vniuersam legem & prophetas, quo ad moralia quae in lege & prophetis praecipuntur: omnia namque ordinantur ad dilectionem Dei & proximi. Secundò dicendum est, in illis duobus mandatis pendere legem & prophetas: quia illa sunt finis, ad quem à Deo reuelante ordinantur lex & prophetae, & vniuersa Scriptura sacra: idemque esse debet finis noster in sacris literis addiscendis, vt dictum est, hoc tamen non obstat, quominus finis ipsius scientiae in se spectatae quo ad obiectum principale non sit alius, quam contemplatio & cognitio obiecti.

Ad secundum vero testimonium dicendum est, licet sit utilis ad cum finem cognitio de Deo speculatiua, itemque ad Deum amandum eique omni in re obtemperandum: cum hoc tamen non pugnet, quod quatenus tradit cognitionem praecipui obiecti fidei & Theologiae, in se sit speculatio, & non notitia practica, vt dictum est.

Ad postremum Scripturae locum dicendum, ex eo solum probari, laudem & meritum nostrum non pendere ex cognitione, sed ex adimplentione eorum, quae in sacris literis praecipuntur, quod libenter concedimus.

ARTICVLVS V.

Virum sacra doctrina sit dignior ceteris scientiis.

CONCLUSIO Diui Thomae est. Cum sacra doctrina simul sit speculatiua & practica, qua ratione speculatiua est, omnes disciplinas